

bode pričelo ravnateljstvo izterjevati svoja posojila, da krije zahtevke vlagateljev. Zasluge bodo imeli le odvetniki in to prav masten, ravnateljstvo pa nobene škode, ker nima posojil, pač pa bode potrjena v nesrečo marsikatera kmetijska hiša. — Okrajna hranilnica je zavod okraja, kateremu pomaga ne samo s svojimi sredstvi, ampak tudi s čistim dobičkom. Oškodovanje okrajne hranilnice pomeni zato oškodovanje celega okraja. — Glavno za vsakega vlagatelja je popolna varnost njegove naložbe. V tem oziru ne more nikdo v okraju le približno toliko nuditi, kakor hranilnica. Ona stoji pod vodstvom mož, ki so v svojem lastnem gospodarstvu ter javnosti pokazali svojo neoporečnost in je pod stalnim nadzorstvom vladnega komisarja. Za varnost vlog jamčijo vsa posestva okraja s svojo devčno močjo. Da pa nudi zavod vlagateljem tudi obrestno ugodnost, sklenilo je ravnateljstvo, da obrestuje one proste hranilne vloge, katere lastniki se izkažejo s hranilno knjižico, na zahtevo po 8%, pričesni s 1. prihodnjega meseca. — Gospodarskega vzroka za dvigovanje vlog tedaj ni, nasprotno, vse govori proti za eventualno škodo, ki bi nastala poedincu iz nadaljevanja te gonje, odklanja ravnateljstvo vsako odgovornost.

Ravnateljstvo sestoji iz sledečih gospodov in sicer: Franc Kramberger, veleposestnik, kot predsednik; dr. M. Gorišek, odvetnik, Sv. Lenart; Josip Petrič, posestnik, Zg. Voličina; Jakob Rojs, veleposestnik, Brengova; Ivan Roškar, min. n. r. in posestnik, Sv. Jurij; Fran Sabeder, posestnik, Zg. Korena; č. g. prošt Einspieler, prošt, Sv. Juri; Josip Zelenik, veleposestnik, Selca.

Na to samolastno »naredbo« okrajnega odbora smo dobili od več občin vprašanje, ali ima okrajni zastop, oziroma advokat dr. Milan Gorišek, pravico, da dikтира občinam, da mrajo razglasiti o hranilnici imeti nabit 14 dni na občinski uradni deski, potem pa okrajnemu zastopu poročati, da so ta izkaz izvršile.

Na to vprašanje odgovarjamo: Informirali smo se na merodajnem mestu in zvedeli sledeče: Okrajni zastop ali odbor absolutno nima pravice dajati take ukaze občinam. Občina ima lasten delokrog in prenešen delokrog. V lasten delokrog ne spada »zaglaševanje ukrepov okrajne hranilnice ali okrajnega odbora, ki se tičejo hranilnice ali okrajnega odbora. Prenešen delokrog ima pa samo one posle (agende), ki jih vrši sicer državna oblast. Okrajni zastop nima prenešenega delokroga in torej po veljavnih zakonih ne more dajati nobenih naredb občinam. Sodelovanje okrajnega zastopa ali odbora v občinskih zadevah je določeno v paragrafih 57 in 58 zakona o okrajnih zastopih. O prenešanem delokrogu, ki ga ima občina, pa govori § 25 obč. reda.

To je čisto nepristransko navodilo, izrpano za ta slučaj po veljavnih zakonih. Če bo torej skušal advokat dr. Milan Gorišek šikanirati občine šentlenarškega okraja s svojo »naredbo« o okrajni hranilnici, imajo gg. župani v sem pojasnilu gradivo, da lahko dajo primeren odgovor.

Na vprašanje, kaj storiti vlagateljem pri okrajni hranilnici, ako jim tam nočejo ali ne morejo izplačati hranilnih vlog, svetujemo, da zasebni vlagatelji hranilne knjižice izročijo kakemu drugemu denarnemu zavodu, da jih iztirje. Mislimo, da bo ta posel najbolje izvršila naša Posojilnica pri Arnušu. Posojilnica bo tudi izvršila pravočasne odpovedi.

Slišimo, da okrajna hranilnica kmetiskim dolžnikom neusmiljeno iztirjuje posojila. Radi tega postopanja Zerjavovcev, ki so se polastili okraja, vlada po celem okraju veliko razburjenje.

pojaval v tem hipu pri vratih posvetovalne sobe sam bogasvaruj — Pflanzler-Baltin!

S tigrovsko jeznim — da besnečim pogledom nas je sšvignil, poštorikal s sabljo, se podprl z levico v bok, z desnico pa pokazal na nas in nam narekoval drugo — njegovo obsodbo, ki se je grmeče tugočno glasila: »Sodišče Vas je sicer oprostilo, ker se niste pregrešili proti vojaškim paragrafom, a sedaj Vam narekujem jaz z močjo ter oblastjo armadnega komandanta vsakemu 30 dnevni, strogi, posamezni ter poostreni zapor! Odvedite jih!»

Sedaj smo imeli zlodejal Sodišče nas je oprostilo vsake krivde; a oni, ki bi moral biti eden od vrhovnih čuvarjev zakona ter pravice, nas pa je s samolastno prisvojeno oblastnostjo, ki nima nikjer nobene zakonske podlage, obsodil na strogi zapor brez odloga in pritožbe.

Po razglasitvi Pflanzlerjeve obsodbe je vsak izmed nas zaškripal z zobmi, stisnil pest — in šli smo eden za drugim v spremstvu oficirjev vsak v one od vojaštva zastražene kolibe, v katerih smo že prebili eno noč preiskovalnega zavora.

V samotno zaporni, z bajonetom zastraženi židovski kolibi v gališki Horodenki sem tudi jaz tedaj veliko razmišljal in Boga molil. Knjig in papirja za pisanje nisem imel, ostala sta mi in bila skozi 30 dni gost, prijatelj ter tolažnik: misel in Bog! Na prosto mi je bilo dano, da sem lahko ležal, ali sedel, ali hodil okrog po kolibi, kakor medved po ozki kletki. Zjutraj so mi dali skodelico črne kave, opoldne še precej dobro kosilo, proti mraku večerjo, ako sem pokljukal po vratih na potrebo, me je spremil stražnik. Z vojaki, ki so me stražili in prinašali jed in vodo, še govoriti nisem mogel, ker so bili Madžari; a jaz, od Pflanzlerja obsojena svinja, ki ni znala madžarski.

Kako se mi je godilo na duši v krivičnem horodenskem zaporu, ne bom natančneje popisoval. Prvič je že od tega deset let, in v tej dobi tudi po krivem kaznovanju žrtev marsikaj pozabi ter odpusti; drugič bi me pa razumela le peščica onih, ki so pretrpeli krivico potom brezobzirnega teptanja zakona in pravice.

Kot frontni vojak sem končno v zaporu spoznal, da

Zlatorog milo ima visoko čistilno moč, je jako izdatno in zajamčeno neškodljivo, zato zahtevajte vedno le Zlatorog milo!

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

V soboto so prišli v verifikacijskem odboru na vrsto hrvatski mandati. Pred sejo so bila dolgotrajna posvetovanja med Pašičem, zunanjim ministrom in predsednikom verifikacijskega odbora dr. Srškičem. V soboto popoldne je prišel na sejo verifikacijskega odbora tudi zunanji minister Maksimovič, ki je prebral znane vladne obtožnice proti Radičevi stranki, izpustil pa vse, kar je v tej zadevi izreklo že sodišče. Opozicija je protestirala ter prebrala tudi sodnijske spise v dokaz, da vladna sumničenja niso merodajna in da za razveljavljanje hrvatskih mandatov ni nobene zakonske podlage. Člani opozicije v verifikacijskem odboru so pozivali vladno večino, naj ne slepomiši, ampak naj stori, kar misli. Opozicija ima za vsak slučaj pripravljene svoje sklepe in kakor je ona pripravljena, te sklepe do pičice izvajati, tako naj bo tedaj vlada in njena večina pripravljena za vse svoje korake prevzeti in nositi odgovornost. Poslanec Kosta Timotijević, Davidovičev demokrat je po ostri sodbi vsake kršitve pravic hrvatskih poslancev na kratko in jasno povedal sedanji vladi: Mi nismo ljudje, ki se tožijo, marveč ljudje, ki ustvarjajo državo. Zato se ta zadeva ne sme reševati strankarsko. Vi lahko delate, kar hočete. Toda odprite oči: Ne gonite nas iz narodne skupščine! Nekega dne lahko ostanete v parlamentu sami radikali, opozicijo pa Vam bo delal Pribičević. Naj se vlada bori kakor hoče, parlament je močnejši kakor vlada. Močnejše je pa še ljudstvo. Spreglejte, kakšne razmere bodo nastopile v državi. Proračun dvajsetih milijard se ne bo sam ustvaril. Vi radikali imate lahko 200 ali 300 poslancev, kadar pa boste prosili inozemstvo za posojilo, ne bo nihče veroval v to državo. Ne vodite politike, ki lahko vodi v komunizem! V pondeljek je pa vladna večina le razveljavila 61 hrvatskih mandatov. Opozicija je iz protesta sejo zapustila, druge svoje sklepe bo pa izvajala, ko se zadeva mandatov odloči tudi pred celo skupščino.

Društva narodov.

Lanski ženevski dogovor je pokopan in vprašanja mirovnega varstva so zopet odložena do prihodnjega zasedanja Zveze narodov. Anglija je letos predlagala mesto splošno veljavnih mirovnih razsodišč in ukre-

pri vsej krivici s katero me je oplazil paša Pflanzler, uživam dvojno dobro: lahko mirno spim ter se odpočivam, drugič mi pa tudi ne udarja na uho: ne grom topov, ne drdranje strojnic in ne prasket pušk.

Trideseti zaporni dan je postal pred mojo kolibo drdrajoči avto. Vrata so se mi odprla in madžarski višji oficir me je prijazno povabil, naj prisedem k ostalim tovarišem, da se skupno peljemo v Sadagoro.

Fantje — po nedolžnem 30 dnevni spokorniki, so me pristrano objeli. V par stavkih smo si izmenjali svoje doživljaje, saj se je godilo vsem enako! Smejali smo se vsi, ker zmagal zakona je bila na naši strani; Pflanzler je imel dolg nos od višjearmadnega poveljstva in le za popolnoma podivjano surovino navidezno zadoščene, da je bojovnike za zmago ter veljavo zakona in pravice zaprl med štiri stene s pomočjo dostojanstva, do katerega se je slučajno dokopal!

S silo ne gre . . . !

V Sadagori smo dobili naš polk, ki je štel 6 močnih bataljonov in vse kompanije so bile na gosto pomešane z Bošnjaki. Zvedeli smo, kako se je našim tovarišem ter moštvo v prostosti ta mesec, katerega smo mi prebili v zaporu, godilo mnogo slabše in hujše kakor nam kaznjencem.

Pflanzler je določil en celi mesec za to, da bi potom vežbanja in drugih vojaških sekatur nagnal v vrste našega moštva red ter brezpogojno, slepo pokorščino. — Moštvo in oficirji so vežbali pri 20 stopinj mraza pod ničlo od 7. ure zjutraj do poldne, popoldne je bila v razbiti sadagorski kasarni šola. Pflanzler se je po trikrat na teden vozil k polku in ga je po več ur pregledoval. Bošnjake je namešal med naše radi tega, da bi tudi naši v bodočih bitkah bili pokorna klavna živina, na katero bi se lahko zanesel in ki bi vztrajala v boju do zadnjega moža.

Drugo jutro po našem povratku iz zavora smo odkorakali na Pflanzlerjevo povelje s šestimi bataljoni čisto tik ob bukovinsko-rusko mejo na črto: Raranče—Toporove. Tukaj so bili po večini sami Madžari in te smo zamenjali. Madžari so se umaknili v rezervo, mi smo stopili v prvo črto.

Si še nismo dobro ogledali bojne ravni pred nami

proti državam, ki bi kršile mir, poljubno snovajući močnih državnih zvez. Francija se je zavzemala za lantski ženevski dogovor, češki zunanji minister dr. Beneš je pa predložil kot edini izhod odložitve celega varnostnega in mirovnega vprašanja. Iz krogov Zveze narodov, zlasti pa od angleške strani se naglašajo, da se bo v prihodnjih mesecih odločila usoda Evrope, in sicer ne po Zvezi narodov, ampak na svetovni konferenci, katere se bosta udeležili tudi Amerika in Nemčija.

VSTAJA KURDOV PROTI TURCIJI.

Ustaško gibanje Kurdov proti turški vladi še vendar ni končano in francoski listi poročajo, da prodirajo ustaški Angleži, ki so s Turčijo v sporu radi Mosula, dočim ima turška vlada podporo od sovjetske Rusije.

VOLITVE V EGIPTU.

V Egiptu so se izvedle volitve v znamenju dveh taborov: eden za pomirljivo, drugi pa za nepomirljivo politiko napram Angliji. Po prvih poročilih naj bi bili zmagali prijatelji Angležev, ki so sedaj na vladi, sedaj se pa poročila popravljajo in zmagajo se kaže na strani nacionalistov pod vodstvom Zaglul-paše, ki je bil poprej predsednik vlade in je odstopil povodom zadnjega spora med Egiptom in Anglijo.

Prireditve.

St. Ilj v Skov. gor. Naš orliški krožek privedi na praznik, dne 25. t. m. v Slovenskem domu popoldne po večer- nica krasno akademijo z bogatim sporedom. Izvajale se bodo obvezne proste ter simbolične vaje s spremljanjem godbe na lok. Vsi prijatelji od blizu in daleč so prijazno vabljivi Bog živil!

Meškova slavnost v Limbušu. Ze meseca januarja smo na tem mestu pohvalili naše mlade igralce, kateri so nam tokrat z vnemo in navdušenjem predstavljali kmečko žaloigro »Pri Hrastovih«. Ko pa se je v nedelje zvečer, dne 15. t. m. omenjena igra, na željo tukajšnjega občinstva ponavljala, se je pokazalo med igralci skoraj podvojeno navdušenje. Vsi igralci so svoje vloge jako dobro igrali. Vloga »Hrasta«, katero je igral neki g. učitelj iz Slovenjgradca, kojega ime ni znano, je dosegla svoj namen in cilj v polni meri. Pretresujoča pa je bila vloga »Anice«, koja je izvrstno predstavljala gospodična Ivanka Rozbald. Gdč. Krista Grilova je jako dobro igrala ulogo stare »Babice«. Beračico »Zefo« je predstavljala g. Dežman prav imenitno. Svojo žensko ulogo je igral tako smešno, da je silil smeh celo njegovo soigralke gdč. Crnkovo. Po in med igro pa nam je zaigral naš tam buraški zbor par jako lepih komadov, katerega je naučil tukajšnji nadučitelj, g. Rozbald. Nadaljujte pričetno delo! V podporo vam naj bo zasiguran naš polnoševilni obisk.

Pevsko društvo »Slavček« v Ptujju ima redni letni občni zbor v nedeljo, dne 22. marca t. l. ob 3. uri popoldne v stanovanju g. A. Ferleša, Prešernova ulica 27. Občnega zbora naj se udeležijo vsi člani in pridejo točno. Odbor.

Novoustanovljeno Katoliško prosvetno društvo — Dragonja vas—Mihovce« privedi dne 22. marca 1925 v društveni dvorani v Cirkovcevi igro »Užitkarji«. Vabijo se vsi člani in vsa sosedna društva. Odbor.

Cel'e. Na praznik, dne 25. t. m., vprizori dramatičen odsek Orla na Polzeli v veliki dvorani Narodnega doma v

in že so začeli Rusi z mogočno ofenzivo na celi črti med vami: Raranče—Toporove.

Ruski, potom mnogobrojne artilerije dobro pripravljene napadi so bili srditi in so se ponavljali skozi nekaj dni po parkrat na dan. Kakor vedno, tudi pri tej ofenzivi Rusi niso znali izkoristiti svojih izvojevanih uspehov.

V dneh ruske ofenzive ni bilo nikogar od višje vojaške gospode k nam. Komaj so se pa Rusi pomirili, smo stopili mi v rezervo in že je prifrčal k nam šiba božja — Pflanzler-Baltin. Regiment z oficirji vred je stal pred gospodom čez življenje in smrt. To vam je gledal ded surovi in brezsrčni, ko je zrl pred seboj mesto 6 bataljonov — samo enega! Vprašal je našega obersta, svojega ljubčeka, kje so drugi bataljoni. Ta mu je pokazal z desnico preko ruske meje s pripombo, da od ekselence pogrešani bataljoni niso ugriznili v zemljo, ampak so si začasno poiskali drugo domovino. Po tem sporočilu se je »vsemogočni« Pflanzler zamislil, njegov generalštabšef mu je nam vsem slišno pravil: »Ekselencam, pri teh ljudeh ne gre s silo —«. Tudi Pflanzler sam je začel skesano kimati in je godrnjal: »Vidim, vidim, tukaj sem se zmotil, ti ljudje ne prenesejo — sile —«.

Niti ozmerjal nas ni, še defilirati ni bilo treba, ampak odkorekali smo daleč za fronto. Ker se je sam Pflanzler uveril, da pri nas ne gre s silo, da se ne da ta nas napraviti svinj za madžarske klavnice, nas je uporabljal za grajenje postojank. Le junija 1916, ko se je začela na celi ruski fronti znana Brusilova zmagovita ruska ofenziva, je pognal Pflanzler naš polk še enkrat v ogenj, ker drugih sil ni imel. Po končanih Brusilovih napadih in do prevrata je imel polk mir pred sovražnikom. Prehodil je Rusijo od Bukovine do Odese in ni okusil gorja soških bitk.

Ko mislim večkrat tako nazaj na čase gališko-ruskih bitk in se spomnim ene največjih surovin med bivšimi avstro-ogorskimi generali — Pflanzlerja-Baltina, mi priplava v živ spomin Pflanzlerjevo skesano spoznanje: »Vidim, vidim, tukaj sem se zmotil — ti ljudje ne prenesejo — sile —«.